

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ (Από ομάδα φιλολόγων)
ΠΕ 02 - ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ

1. Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία

Ερώτημα 1^ο

Ο Αλκιβιάδης εξάλλου υποστήριζε πως δεν έπρεπε, αφού είχαν εκπλεύσει με τόσο μεγάλη δύναμη, να επιστρέψουν ντροπιασμένοι και άπρακτοι, αλλά ότι έπρεπε να στείλουν κήρυκες και στις άλλες ελληνικές πόλεις εκτός από το Σελινούντα και τις Συρακούσες και να προσπαθήσουν άλλους από τους Σικελούς να τους αποσπάσουν από τους Συρακούσιους και άλλους να τους προσεταιριστούν, για να εξασφαλίσουν τρόφιμα και στράτευμα. Πρώτα πρώτα όμως, να πείσουν τους Μεσσηνίους (γιατί αυτοί βρίσκονταν στο πέρασμα και σε ιδιαίτερα κατάλληλο σημείο για την πρόσβασή τους στη Σικελία, και επίσης θα προσέφεραν αυτοί στο εκστρατευτικό σώμα λιμάνι και εξαιρετικά χρήσιμη βάση για εξόρμηση). Και, όταν προσεταιριστούν τις πόλεις και γνωρίσουν ποιος θα πολεμήσει στο πλευρό τους (με ποιους θα πολεμήσει ο καθένας), τότε πια να επιτεθούν εναντίον των Συρακουσίων και του Σελινούντα, εκτός αν οι πρώτοι (Συρακούσιοι) συμβιβαστούν με τους Εγεσταίους και οι δεύτεροι επιτρέψουν στους Λεοντίνους να εγκατασταθούν στον τόπο τους.

Ερώτημα 2^ο

2α. Πρόκειται για επαναλαμβανόμενες σκηνές. Χρησιμοποιούνται για να βγάλουν τον αοιδό από τη δύσκολη θέση, καθώς έχει απομνημονεύσει το έργο στο σύνολό του και ενδεχομένως να έχει ξεχάσει κάτι. Επίσης η παρεμβολή τους ξεκουράζει τους ακροατές. Συνήθως είναι σκηνές φιλοξενίας, πολέμου, ετοιμασίας κατάβασης των Θεών από τον Όλυμπο στη γη, ή περιγραφές δείπνου, συμποσίου ή γιορτής, ή ακόμη να είναι επίθετα που χαρακτηρίζουν Θεούς ή ανθρώπους.

2β. Η προϋπάντηση της Αθηνάς ως φιλοξενούμενης στο σπίτι του Τηλέμαχου που την υποδέχεται. Ακολουθεί σκηνή φιλοξενίας όπου ο Τηλέμαχος καλωσορίζει τον ξένο και τον οδηγεί στο εσωτερικό του παλατιού φροντίζοντας ώστε ο ξένος να μην ενοχληθεί από την παρουσία των

μνηστήρων και η φιλοξενία να είναι ευχάριστη. Έπεται σκηνή γεύματος το οποίο αποτελεί απαραίτητο μέρος της φιλοξενίας, γεύμα μνηστήρων που ξεκινά με πλύσιμο χεριών (το υπηρετικό προσωπικό βοηθά στο πλύσιμο των χεριών). Το γεύμα ολοκληρώνεται με σερβίρισμα ψωμιού, κρεάτων και κρασιού. Στο απόσπασμα αυτό απεικονίζεται μια τυπική σκηνή φιλοξενίας όπου στην πρώτη ενότητα ο Τηλέμαχος επαναλαμβάνει στο λόγο του στερεότυπες εκφράσεις αποβλέποντας στη δημιουργία ευχάριστου και φιλικού περιβάλλοντος για το φιλοξενούμενο του. Τη ίδια επιδίωξη υπηρετεί και η χρήση επιθέτων με τα οποία χαρακτηρίζονται τα έπιπλα του παλατιού. Τέλος, μετά την ολοκλήρωση του γεύματος, για την ψυχαγωγία του φιλοξενούμενου ακολουθεί ως απαραίτητο συμπλήρωμα τραγούδι, μουσική και χορός.

Ερώτημα 3^ο

«Η αθηναϊκή δημοκρατία κατορθώνει να ενώσει αριστοκρατικές και δημοκρατικές μαζί αρχές σε μια καινούργια γόνιμη σύνθεση».

Η αθηναϊκή πολιτεία και ο Αθηναίος πολίτης, όπως εμφανίζεται στο κεφάλαιο αυτό, παρουσιάζονται να οδηγούνται στην «ακεραίωση» μέσα από μια θαυμαστή σύνθεση των αντινομιών (α. η εξουσία βρίσκεται στα χέρια της πλειοψηφίας, αλλά υπάρχει και ισονομία, β. υπάρχει ισονομία αλλά και προτίμηση «απ' αρετής», γ. Υπάρχει η προτίμηση «απ' αρετής», αλλά δεν εμποδίζονται οι φτωχοί από τη συμμετοχή στα κοινά).

Η εξισορρόπηση των αριστοκρατικών στοιχείων με τα δημοκρατικά αποτελεί μια ακόμη αντινομία που οδηγεί στην ακεραίωση το δημοκρατικό πολίτευμα. Για τον αρχαίο Έλληνα η «αρετή» και οι «άριστοι» (=οι αριστοκράτες, οι «ολίγοι») είναι λέξεις της ίδιας ρίζας. Με αυτό το δεδομένο, το ότι η αθηναϊκή δημοκρατία δέχεται το αξίωμα των «ολίγων», να προτιμάται δηλαδή στα κοινά κάποιος «ουκ από μέρους το πλέον ή απ' αρετής» είναι σαν να αρνιέται το όνομά της.

«Στην Αθήνα παράλληλα με την αρχή της ισονομίας, που ξεπερνάει την πρωταρχική δημοκρατική αντίληψη, ισχύει το αξίωμα των «ολίγων», ότι όχι όποιος από τη σειρά, παρά μόνο όσοι πραγματώνουν την αρετή, αυτοί ξεχωρίζονται και κυβερνούν την πολιτεία. Με το να αρνηθεί έτσι η **αθηναϊκή δημοκρατία** το όνομά της άλλη μια φορά και να παραδεχτεί την έννοια της προτίμησης «από αρετής» **κατορθώνει να ενώσει αριστοκρατικές και δημοκρατικές μαζί αρχές σε μια καινούργια γόνιμη σύνθεση**, κατορθώνει να γεφυρώσει -σαν μύθος!- το βαθύ χάσμα, που χωρίζει τις δύο πολιτικές μερίδες στην πραγματική Ελλάδα του πελοποννησιακού πολέμου».

Ι.Θ.Κακριδή, Ερμηνευτικά σχόλια στον Επιτάφιο του Θουκυδίδη

Ερώτημα 4^ο

1	Γ
2	Γ (A. Lesky 126)
3	Β (Γεωργοπαπαδάκος 67)
4	Γ (A. Lesky 139/Γεωργ. 51-52)
5	Β (Γεωργ. 172)
6	Α
7	Β
8	Β
9	Δ
10	Α

2. Νεοελληνική Γλώσσα και Νεοελληνική Λογοτεχνία

1	Γ
2	Β
3	Β
4	Γ
5	Δ
6	Γ*
7	Γ
8	Γ
9	Α
10	Γ
11	Γ
12	Β
13	Α
14	Γ
15	Β
16	Β
17	Δ
18	Γ
19	Α
20	Β
21	Α
22	Γ
23	Γ
24	Β

25	A
26	Γ
27	A
28	B
29	A
30	Γ

* Στην προτεινόμενη απάντηση Γ είναι αυτονόητο ότι υπάρχει και «κατάληξη» (Μεΐζον Λεξικό Νεοελληνικής Γλώσσας, Κ.Ε.Γ./Ίδρυμα Τριανταφυλλίδη)

3. Ιστορία

31	Γ
32	B
33	Δ
34	B
35	A
36	Γ
37	Γ
38	A
39	Δ
40	A
41	Δ
42	B
43	A
44	A
45	B *
46	Δ **
47	B
48	Γ
49	A
50	A
51	B
52	A
53	Δ
54	Δ
55	B
56	A
57	A

58	Δ
59	Γ
60	A ***

* Δίνεται ως ορθή απάντηση η Β γιατί το 1230 στη μάχη του Έβρου ή Κλοκότνιτσας μεταξύ του Θεοδώρου της Ηπείρου και των Βουλγάρων ηττάται ολοκληρωτικά ο Θεόδωρος. Κατά συνέπεια απομένει στο προσκήνιο μόνο η Αυτοκρατορία της Νίκαιας. Επιπλέον, η ερώτηση δεν αναφέρεται ξεκάθαρα σε μάχη μεταξύ Βυζαντινών ηγεμονιών. (Επίσης βλ. Ιστορία Β' Λυκείου, σελ. 76 & Θέματα Ιστορίας Β' Λυκείου (μάθημα επιλογής), σελ. 102)

** Προτείνεται το Δ καθώς στην εκφώνηση περιλαμβάνεται ο επιθετικός προσδιορισμός «καθεδρικός ναός». Ωστόσο η ορθή απάντηση είναι το Α γιατί την παραμονή της Αλώσεως από τους Οθωμανούς τελέστηκε στην Αγία Σοφία Κωνσταντινουπόλεως Θεία Λειτουργία όπου και κηρύχθηκε για τελευταία φορά η ένωση των δύο Εκκλησιών και συνεπώς και η άρση του σχίσματος.

*** Δίνεται ως ορθή απάντηση η Α γιατί ο Σοφοκλής Βενιζέλος ξεκίνησε τις διαπραγματεύσεις το 1949 και τις ολοκλήρωσε και υπέγραψε την ένταξη ο Αλέξανδρος Παπάγος το 1952.